

POTĘPIONY (286) *part praet pass pf*

potępiony (220), **potępion** (66).

-ę- (280), -ęm- (4), -e- (2).

Oba o jasne.

sg m N potępion (59), potępiony (34); ~ (*attrib*) potępiony (7); ~ (*praed*) potępion (59), potępiony (24); -on *PowUrb, SeklWyzn, SeklKat* (5), *KromRozm I* (2), *MurzNT, KromRozm II, KromRozm III* (2), *KrowObr* (13), *Mącz* (2), *HistRzym, RejPos* (2), *RejZwierc, WujJud* (2), *CzechRozm* (2), *NiemObr, ArtKanc* (3); -ony *SkarJedn* (5), *LatHar, SzarzRyt*; -on : -ony *MurzHist* (5:1), *BielKron* (2:1), *SkarŻyw* (2:6), *CzechEp* (4:1), *GrabowSet* (1:1), *WujNT* (5:7). ◇ *G* potępionego (8); -ego (2), -(e)go (6). ◇ *D* potępionému (4); -ému (1) *OpecŻyw, -ęmu* (1) *MurzHist, -(e)mu* (2). ◇ *A* potępioného (4), potępiony (2); -ého (1) *OpecŻyw, -ego* (1) *MurzHist, -(e)go* (2). ◇ *I* potępionym (8). ◇ *V* potępiony (1). ◇ *f N* (*praed*) potępiona (6), potępioną (4); -a *BielKron* (4); -ą *GrzegŚm, SkarŻyw*; -a : -ą *WujNT* (2:2). ◇ *L* potępionyj (1) *MurzHist*. ◇ *n N* potępioné (10), potępiono (1); -é (1), -(e) (9); ~ (*attrib*) -é (4); ~ (*praed*) -é (6), -o (1) *Leop*. ◇ *A* potępion(e) (4). ◇ *I* potępionem (1). ◇ *L* potępionym (1). ◇ *pl N m pers* potępieni (73); -eni (1) *OpecŻyw, -ęni* (1) *NiemObr, -(e)ni* (71). *subst* potępion(e) (10), potępieni (1) *BielKron* [*cum N pl: trupi*]. ◇ *G* potępionych (24). ◇ *D* potępionym (5) *OrzRozm, SkarJedn, WujNT* (2), *WysKaz, potępion(e)m* (2) *MurzHist, LubPs*; -ęm (1), -(e)m (1). ◇ *A m pers* potępion(e) (6). *subst* potępione (6); -e (1), -(e) (5). ◇ *I m* potępionemi (5) *MurzNT* (2), *LubPs, RejPosWiecz², LatHar, potępionymi* (1) *KrowObr*; -emi (1), -ęmi (1) *MurzNT* (1:1), -(e)mi (3). ◇ *L* potępionych (5).

Składnia dopełnienia sprawcy: potępion(y) od kogo (13), *przez kogo* (3); *przez kogo* *BielKron, Mącz; od kogo : przez kogo* *KromRozm III* (1:1).

Sł stp s.v. potępić, Cn s.v. sumnieniem swem przekonany, Linde XVIII w. s.v. potępić.

1. *Uznany za zły, naganny, grzeszny; condemnatus Cn* (72) : [mówi Luter:] bo czart dobrze rozumie/ iż nąnym mieyfcu będzie wyznawana boża prawdá odemnie/ á iego chwałá będzie potępioná *BielKron* 196v; Bálwany y obrázy Pogáńfkie cudzych bogow w piśmie ś. fą wśzędzie potępione: lecz obrázy święte Páná Chrytułowe y świętych iego/ nigdzie. *WujNT* 526, 151, Yyyyy4.

Szereg: »potępiony i pohańbiony« (1): *Zezwi wśzytkich fwoich kápłanow/ á rokkałz im áby to oko zleczyli/ á moc Bogow fwoich pokazáli: á iefli oni niezleczą/ ia wnet mocą Bogá mego Iezuła Chrytuła zleczę oko to: áby znał máły y wielki/ ifz potępione y pohańbione iefł wálze w takim bálwochwáltwie głupftwo.* *SkarŻyw* 179.

α. *W funkcji przymiotnika: Zły, naganny, grzeszny* (8) : także przeciwko panu nałzemu/ dwoiem fpołobem potępiony bói wiedziemy *MurzHist* B2, D3v, Rv; *MurzNT* 91; czemużeś ich odftąpił? y przystałes ku tym ludziom potępionym/ ktorzy Dyabłu oddawaią dżiádá twego/ ze wśzytkimi przodki twemi? *OrzRozm* M4v.

W połączeniu szeregowym (1): *Wśzytkie Vota, álbo obietnice wśzytkie/ nie tylko fą nie potrzebne/ [...] ále też bezbożne/ Pogáńfkie/ żydowfkie/ potępione/ błędne/ Dyabelfkie/ czárownicze/ odzłczepieńcze/ przeciwne wśzytkim świętym.* *ReszPrz* 60.

Szeregi: »mizemy i potępiony« (1): Niegodzi fię w tym ciebie fluchác Cefarzu: bogowie ci o ktore fię záltáwiałz/ dyabli fá/ fami mizerni y potępieni/ á ieden ieft Bog tworcá nieba y ziemie *SkarŻyw* 408.

»złościwy a potępiony« (1): iżbychmy fię głupie nie vnošili [...]. Ani žebychmy tych rzeczy za fwięte mieli/ ktore Pan Bog iako złościwe á potępione wzgardza y odrzuca. *BibRadz* *3v.

a. Uznany za odstępstwo (odstępce) od wiary (59) : *KromRozm I* Ev; *KromRozm III* P4v; Zá tego wielki Synod był w Efezu [...]/ á thám Nestoryanow sektá potępioná. *BielKron* 159v, 166; Ktorzy Obrázy Chrzelciánkie báłwánami zowá/ odzczepieńcy fá/ przed 800 lat potępieni. *WujJud* 45 marg, 58, 157v, 171, 262v; áby potępieni ci byli/ ktorzy o kościele iálne prorocctwá widzá/ á przedfię z niego vćiekáią. *SkarJedn* 9; Po nim blińko/ trzey ieden po drugim šprošni Heretykowie/ to ieft Sergius/ Pyrrus y Páweł/ ná teyże Cárogrockiey Stolicy šiedzieli: ktorzy Metro[p]olitńkie kácerstwo/ iuż ná Piątym Zborze potępione ożywiáli *SkarJedn* 392, A**v [4 r.], 128, 198, 212, 221, 316, 382; Iákořz Heretyk táká šwiátłostíá/ ciemnošci šwych y fáłzow od ták štárych y šwiętych Doktorow potępionych záwštydzić fię niema? *SkarŻyw* 198; Potępiony Arryufz/ ktory Bořtwo Syná Božego bluznił: gdy przez Zbor Niceńki/ [...] ná głowie štárty/ ogon iáko chytry wáłz przez šwe vćnie/ podnošić poczáł *SkarŻyw* 388, 89, 299 [2 r.], 301 [2 r.], 374 [2 r.], 394, 493; *CzechEp* 222; *WujNT* 5, 56, 461, 463, 650 marg (9); Tákieć fá tych Ewángelikow náuki/ ktore [...] štáre potępione od košciółá herezye włkrzelzáią *SkarKaz* 241b, 635b.

potępiony jako kto (2): *WujJud* 213; Przeciřw ktorym [*Sergiusowi, Pyrrusowi i Pawłowi*] Šzořty Zbor złożony ieft/ y ná nim iáko bezbožni bluznierce potępieni fá. *SkarJedn* 392.

potępion za kogo (1): iż Eutyches/ ktory zá kácyřzá yuż był od Fláwianá bškupá šwego y od papyežá potęmpion/ rozgrzeřfon y przyyęť yeft. *KromRozm III* P8v.

potępiony czym (3): ktorzy [*odszczepieńcy*] potym rychłó/ częšćią šádem fámeřo ludu pošpoliteřo/ częšćią powažnošćią Conciliow/ częšćią teř wielkošćią cudow byli potępieni *WujJud* 116v, 2v, 7.

potępion w kim (1): O tym kácerřtwie ták Tertullian piřze: A Symonowego czárnokšięřtwá náuká ániółom šłužáca/ [...] od Apořtołá Piotrá w šámych Symonie potępioná. *WujNT* 700.

W połączeniach szeregowych (2): *SarnUzn* G7v; á záraz wšyřłtkie tym przeciřwne błędy y odzczepieńřtwá iákieřkolwiek od Košciółá potępione y odrzucone/ y przekłęte/ ia takieř potępiam *WujJud* 27.

W charakterystycznych połączeniach: potępion(y)(-a, -e, -eni) (jest, są) Antymijus, Arryjuřz, bluznierstwo (jako bluznierce) (3), błáđ (8), ciemnošci, Eutyches (2), fáłsze, (jako) heretyk (heretyctwa, herezyje) (5), kacerstwo (kacery) (11), monotelity, náuka czárnokšięřtwá (ksiáğ zakazanych) (2), Nestor, nowi ewanjelikowie, obrazoborcy, odszczepieniec (odszczepieńřstwo) (3), sabellijanowie, sekta (2), wiara [czyja], zbory; potępiony dawno (od dawnych czasow) (7), jawnie, šprawiedliwie; potępiony od Apořtołá Piotra, od bškupa, od košciółá (w košciele) (8), od (starych) Ojcow (2), od papieřa, od šw. doktorow, od šw. zboru; potępiony przez koncylijum (2), powažnošćią koncylijow, sądem [czyim] (3), wielkošćią cudow.

Szeregi: »osáđzony i potępiony« (3): A ták po onych šługách Božych Hušie/ Luterze/ Zwingliušie/ Kálwinie. (-) My ich zá tákie niemamy: poniewář šádem Košciółá Powřřezneřo/ iáwnie á špráwiedliwie zá Heretyki fá ofáđzeni y potępieni. *WujJud* 7, 214v; *WujNT* 30.

»potępion a skazon« (1): która [wiara Sasków] nie tylko piłmem świętym zhańbioną ięft/ ále y przez wżytkie Koncylia/ [...] które kiedy przed tym bywały/ ięft potępioną á skazoną *BielKron* 208v.

»potępiony i wyklęty« (1): żadną miarą nie przyzwolę/ ábych miał przywrócić potępionego y wyklętego *Heretyká SkarJedn* 137.

»zganiony i potępiony« (1): á które osoby/ y rzeczy ten Kościół Rzymłki gáni y potępia/ oni też y zá zganione y potępione máią *SkarJedn* 319.

»potępiony i zniszczony« (1): które [kacerstwo monotelitów] potem przez ísote Concilium powłfechne w Konstantynopolu potępione yęft y zniśczone. *KromRozm III* L6v.

2. Osądzony, skazany; *damnatus Mącz, Calep; condemnatus, incidens poenam, iudicatus Vulg; damnas Calep* (212) : *Damnatus, Osądzony/ Wskazany/ Wzdany/ Potępiony* przez łąd *Mącz* 77c; *SkarJedn* 106, 128; íż kto raz złożony/ winnie áłbo niewinnie/ bez Synodowego dozwolenia wroci fię ná íwoię ítolicę: ten bez wżytkiego łądu/ potępiony ięft. *SkarŻyw* 89, 389 *marg*, 390, 391 *marg*; Bo w táyności Troyce świętey/ było vráđenje wzięte/ by Syn Boży był poniżon/ á w człowieczeństwie potępio[n]. *ArtKanc* E3v; *Calep* 286b, 287a.

potępion(y) na co (4): ábo ofiaruy Bogom nieśmiertelnym/ á będziez w wielkiej przyiązni v niezwyćężonego Pána náłzego Iulianá: ábo więc ná męki/ którymi złoczyńce karzą/ potępion będziez. *SkarŻyw* 428, 62, 75. *Cf Wyrażenie*.

potępion w czym [= za co] (2): *De vi damnatus est, Przekazan á potępion yęft w gwałcie. Mącz* 77c, 77c.

Przysłowie bibl.: *SeklKat* M3v; *KromRozm III* L4; Nie potępiaycie/ á nie będziecie potępieni [*Nolite iudicare et non iudicabimini*]. *WujNT Luc* 6/37, *przedm* 4, s. 28 *marg*. [Ogólem 5 r.]

Wyrażenie: »na śmierć potępiony« (1): ale go [Jezusa] widziál vmęczonego/ ij na ímiertz potępioného/ a wśłakoż wyznál go bytz panem ij dziedzicem krolewłtwa niebiełkiego *OpecŻyw* 144v.

Szeregi: »nie obżałowany ani potępiony« (1): Dał też [papież Mikołaj] y lífti do Cefarzá gániac mu to bárzo/ íż Ignácego nie obżałowánego/ áni potępionego zmiátác á człeká świeckie⁸⁰ mocą ná nię ítáwić śmiał. *SkarJedn* 214.

»osądzon i potępion« (2): niechay nie łądzi y nie potępia/ boiác fię onego wyroku lyná Boże⁸⁰: by łam osądzon y potępion nie był. *NiemObr* 94; *ArtKanc* E4.

»przekazan a (albo) potępion« (2): *Damnatus esse repetundarum, et de repetundis*, Przekazan yęft áłbo potępion w tym co niespráwiedliwie wydárł ná ludziach kiedy był Stárołtą áłbo wrzędnikiem/ to yęft/ muśi wrácác co niespráwiedliwie wydárł. *Mącz* 77c, 77c.

α. W funkcji rzeczownika (1) :

Szereg: »skazany i potępiony« (1): któryby fię ná tho obrał żeby wydał ktorego Zydá imię/ tákowi procz tego że dołtanie wślyłtkiej máiętności íkazanego y potępionego [*incidentis in poenam*]/ ięłfcze [!] z íkárbu náłłego Krolewłkyego weźmie dwa tyłiacá írebrnych grofły *Leop* 3.*Mach* 3/21.

a. Skazany na wieczne potępienie (187) : *RejPs* 102; *MurzHist* E4v, Fv, Sv, S2, S3, T4; *MurzNT* 21, 96; Temu nie rozumiejąc/ wżylcy ludzie głupi/ Íż támo [przy tronie kobiety głupiej] potępyeni/ leżą zmárłych trupi. *BielKom* B6v, D; *KrowObr* 208, 208v [2 r.]; Kto wierzy weń/ nie bywa potępion. Ale ktho nie wierzy/ iuż ięft potępion *RejPos* 146 [*przekład tego samego tekstu: WujJud, CzechEp*

79, 215, *ArtKanc* G16v, *WujNT Ioann* 3/18, s. 314]; iákafzby tho rzecz wierzyć ták iáko Antykryft vczy mówiąc: przeto duřzák iest fkázonák/ y potępiona/ iż w ćiele fkázonym y potępionym iest iákoby zánurzona: Y coźby to zák fpráwiedliwość nie vczyniwfzy nic złego/ á thák oto dla kogo być od Bogák potępionym? *GrzegŚm* [A3]v; *WujJud* 91, 138; *WujJudConf* 259v; *KarnNap* A4v; Tu fię teřz w tey pieśni pokázauie/ przyczynák przyřćia Chryřtuřowego y w ćielenia iego ná řwiát/ to iest/ grzech pierworodny przodkow nářznych Iadámák y Iawy w ktorych wřzyfcy byliřmy potępieni y dáni w moc Dyabelřkák *SkarŻyw* 358; *CzechEp* 79, 83, 215; *ArtKanc* G16v, L20v; *GrabowSet* S; Nie zgołák było odieřto słowo Boźe Azyanom: ále do czákfu tylko. Iż [...] przeyrzał to był Pan Bog że ná on czák vwierzyć nie mieli: áby ćięźey nie byli potępieni. *WujNT* 464 *marg*, *Ioann* 3/18, s. 314 [2 r.], *Rom* 14/23, s. 861; Co mówiąc nie broní fię to/ áby człowiek iáwne⁸⁰ grzechu/ ktory widzi/ fádźić zák grzech nie miał. [...] ále żeby grzeřznego nie ofádźił/ iáko iuź v Bogák potępionego: á pámiętał iż powřták może *SkarKaz* 352b.

potępiony na co (1): Rzecze Klemencyanus: ofiáruy [memu bogu]/ boć głowę vćiák kákę. Odpowiedziák řwięty Gordyanus: niedoczekákř tego nędzniku ná wieczne ćiemnořći z pánem twym potępiony. *SkarŻyw* 429.

potępion(y) czym (7): *MurzHist* D3v; *SkarŻyw* A2; Nálašzby tákich wiele řentencyj/ máło nie v wřzyřtkich przednieyřznych oycow/ ktoremi wřzyřcy co fię dźiř Chřeřćijány zowák/ ofádzeni/ y potępieni być musieli *NiemObr* 124; iż tákowy iest wywrocony/ y grzeřzy/ będąć włánym fádem (*marg*) ábo, fám przez fię. G. (-) potępiony. *WujNT Tit* 3/11 [*przekłád tego samego tekřtu SkarŻyw*, *WujNT* (3)], s. 108, 314, 748.

W połáczeniu szeregowym (1): kákdy v nich [Żydów] iny człowiek nieczyřfthy/ kákdy pothępiony/ kákdy Bálwochwálcák/ tylko oni fák fwięći *BielKron* 465v.

W porównaniu (1): wřzyřřtkem náđzieie vtraćił/ Iestem potępion iáko Kain i Iudákř *MurzHist* F3.

W charakterystycznych połázeniach: *potępione(-y, -a)* (jest) *ciáło, człowiek (ludzie, narod człowieczy)* (9), *dusza, heretyk* (2), *nędznik, trup*; *potępiony ćięźko, řádem* [czyim] (6), *řentencyjami, řprawiedliwie, ná wieczne ćiemnořći*.

Szeregi: »osádzony i potępiony« (5): *NiemObr* 124; Aby nář ták wřzyřřtkich iuź wiecznie z dáwnák ofádzone/ y řpráwiedliwie potępione/ zbáwił fwoiák řmierćák vřpráwiedliwione. *ArtKanc* D17v; Ktemu haeretycy fákmi przez fię bywák iák ofádzeni y potępieni/ wedłóg Hieronymák/ iż fákmi fwą wólák wychodzą/ fákmi fię wyłákczák iák z řpołecznořći Kátholikow wiernych. *WujNT* 748, 108, 314.

»zatrakon y potępiony« (1): *MurzHist* Tv cf *W przen*.

W przen (1) : powiedziák [Franciszek Spiera]/ że on Boga/ oicem niezowie ále mu złorzeczy [...], Płákali wřzyřcy vczęni [któřym doták Spiera był wzorem] ktory řię ku náuce fwyi boga báli/ że takie⁸⁰ miřtrza ná zatrakon y potępiony drogde być wydźieli *MurzHist* Tv.

aa. *W funkcji rzeczowniká* (4) : iefłize ty wyznáwákř/ ižeř iest wlicźbie i ftanie potępionych/ niemákř temu żádnák miarák wierzyć *MurzHist* K2v, Q2v.

W przeciwwřtawieniu: »wybrany ... potępiony« (1): Bo i to co tu on rořpacz fwą mnoży/ biorák przedřię przeirięnię páńřkie ták wybranych iáko i potępionych/ záiřté wielkák Bożák kákñ iest/ á nám vpomnięnię/ abyřmy zbawienię nářze [...] zboiázniák i drženim řprawowali *MurzHist* G4v.

Wyrażenie: »potępionych męki« (1): Był tedy iakoby kto wciężkiem więsieniu położony/ który [...] zwobodnym záirzał rozumiejąc ie byc fzczełliwemi/ a przedsię bysię wywikłać niemogł Przetofz powiedział że takié fą potępionych męki. Abowiemci (mowi) i oni [...] záirzą wybranem/ ale iufz być dobreimi niemogą *MurzHist* I.

α. *Cierpiący w piekle* (132) : *WróbŻołt* tt2v; Gdi by połmierczy duffe dawano na wykup niebył by zaden bogati potępion iedno vbodzi ktorzy niemaią czim duŕze fczyfczu wykupic *SeklKat* Y4, F4; *KromRozm I* D4v; *MurzHist* G4; *MurzNT* 126; *KromRozm II* x2; *LubPs* N2 marg; wfpomofz nas [św. Tomaszu] nędznych/ ábyłmy niebyli potępieni ze złymi/ tzału przyścia fądu *KrowObr* 163v, 55, 157v [2 r.], 215, 235v; *BibRadz I* 478d marg; *BielKron* 155v; *RejAp* 66; *HistRzym* 29v; *RejPos* 7v; *RejZwierc* 5; *WujJud* 105v; *SkarŻyw* 457; *CzechEp* 46, 71 [2 r.], 78; *NiemObr* 15; Kto nie czyni dobrze/ będzie potępion. *WujNT Luc* 3 arg; iefli ná tym świećie nie pokutuia/ tedy pewnie ná onym będą potępieni. *WujNT* 252, *przedm* 39, s. 121, 204, 243, 264 (16); *WysKaz* 28; Y ktofz ták będzie fzczełliwy/ Kto ták w cnotách vtwierdzony/ Gdy przyydzie ná fąd prawdziwy/ By nie miał być potępiony? *SzarzRyt* Bv.

potępion(y) dla czego (4): the godziny mułcha [!] vmrzecz. a boya fzye. yfz dla grzechow mogych. będą potąpyon *PowUrb* +; *BielKron* 212; *LatHar* 294; *WujNT* 52.

potępion z czego (2): [Chrystus] ták mowi/ Máth: 12. v 37. Z mowy twoiey vfprowadliwion będziefz/ y z mowy twej potępion będziefz. *CzechRozm* 213v; *WujNT Matth* 12/37.

potępion o co (1): iż fie vkazał [papież *Benedyktus*] iednemu Bifkupowi ná czarnym koniu ieżdząc/ który go fpytał czemu ták po śmierći ieździ/ odpowiedzwał: ieftem o łakomftwo potępion/ á ták cie profz ie idz a wyymi ná tym mieyfcu moie fkárby á rozday przebog vbogim *BielKron* 176.

potępion za co (1): Ale on złodziey który był owce pokradł/ [po śmierci] będzie potępion zá to. *HistRzym* 29v.

potępion czym (1): który [umarły doktor] ták wołał: fprawiedliwym fądem Bożym/ ieftem potępion/ iżem będąc ná fwiećie mowił. *KrowObr* 134.

potępion w czym (1): iż prze złości/ człowiek oddalony Od łálki twoiey: w tym potępion bywa *GrabowSet* D.

W połączeniu szeregowym (1): Nie przeto [jako chrześcijanie jestełmy w Panu Chrystusie] ábyłmy ták nędzniki/ y grzełzniki/ y vmárłymi/ á wiecznie potępionemi zołtáli: ále też ábychmy przez ie^go duchá [...] zbáwionemi fie sítali. *RejPosWiecz*² 92.

W przeciwstawieniach: »zbawion(y) (a. zbawić) [w tym: bibl. *Mar* 16/16 (16)] (22), usprawiedliwion(y) (2), pożegnany ... (być) potępion(y)« (25): O przekletá rada/ o mizerni wódzowie ludu połpolitego/ w ręce waffe dal buóg fyna fwego [...]. On ci vmrze od wás/ ij zbawi fwóy lud/ a wy będziecie potępieni. *OpecŻyw* 69v; *SeklWyzn* d2, g; *SeklKat* C2, T4, Y4v; *KromRozm I* Mv; *KrowObr* 43 [2 r.], 45v, 54, 58, 71, 104, 115; będą potępieni wflyfscy ktorzy by bluźnili przeciwko tobie: á ci ktorzy by cie budowály pożegnáni [benedicti] będą. *Leop Tob* 13/16; Potym vtopilem onego vbogiego/ przeto że on człek vbogi był dobry krześćianin/ ále by był poł mile vředł/ zábiłby był drugie^go w grzechu śmiertelnym/ á tákby byli obádwá potępieni/ ále on iefł zbáwion. *HistRzym* 30; *RejPosWiecz*² 92; *CzechRozm* 213v, 258; *CzechEp* 215; *LatHar* 294; Abowiem z fłow twoich będziefz vfprowadliwiony: y z fłow twoich będziefz potępiony [condemnaberis]. *WujNT Matth* 12/37; Kto

wwierzy y okrzyki fię/ zbawion będzie. á kto nie wwierzy/ będzie potępion [*condemnabitur*]. *WujNT Mar 16/16*, s. 369.

W charakterystycznych połączeniach: potępiony(-eni, -e) bogacz (bogaty) (2), diabli, Judas, Kain, ludzie (człowiek, ludzkie pokolenie) (10), niewiernik, przeciwnicy Kościoła, zły, Żydowie niewierni; potępiony dla grzechow, dla luterskiej wiary, o łakomstwo, z mowy, dla niemiłosierdzia, dla niewdzięczności, z słow (dla słowa) (2).

*Wyrażenia: »duch potępiony« (1): bacząc tho mniłzy yż nád nadzieię fie im ftháło [tj. że żonę Ratusznego pochowano w kościele]/ náuczyl iednego nowotnego mnichá co miał czynić wlawfzy [lege: wlawfzy] ná fklep kościelny/ gdy będzie Exorcifmy drugi mnich działał w kościele/ á gdy kthemu przyfzło/ tłukł tám nad fklepem á powiadał/ iżem duch potępiony Ratułzney/ rofkázuiąc áby iey ciáło było z kościoła wyrzucono *BielKron 212*.*

*»szatan, duch potępiony« [szyk 2:1] (2:1): *OpecŻyw 37v*; wyrwi mię z mocy á pálczki nieprzyaciela mégo potępioného fżátaná *SiebRozmyśl B3v, E2*.*

*»wiecznie (a. wiekuiście), na wieki, na wieczne więzienie, wieczną śmiercią, w ogniu wiecznym potępion(y)« (9:5:1:1:1): *OpecŻyw 103v*; Ale mnie wieczną śmiercią potępione^{go}/ nigdy fpiekła Bóg niewywidzie. *MurzHist S3, N4v; KrowObr 166, 180v, 221v, 230v; BibRadz II 135c marg*; Niektorzy ludzie vczeni mienia Piekło czworákie/ iedno na głępfze w ktorым ludzie wiecznie potępieni fá. Drugie wyfłzey/ w ktorым dzieci nie krzczone. Trzećie wyfłzey/ ktore zowá mniłzy Czyśćiec. Czwarte ktore zowá Limbus *BielKron 467; RejPos 65v; RejPosWiecz² 92; SkarŻyw 89; LatHar 25*; ślubu nie ftrzymawfzy/ nie cielefną śmiercią pokarana/ ále w ogniu wiecznym będziefz potępioná. *WujNT 416, 52, 121, 760*.*

*Szeregi: »potępiony i zatracony« (1): O panno náfwiełfá/ powiedz bogu oyttzu/ [...] tzo chceff wybratz fmiertz czyli żywot fyna twého. Ieftli żywot obierzełf/ więdz panno ijżci zbawienijé wffytkié^{go} fwiata zaginie/ ij wffytko ludfkie pokolenijé/ wiecznie mufi bytz potępioné ij zatratzoné. *OpecŻyw 103v*.*

*»(wiecznie) zginąć a (i) potępionym być« (2): kthorzy nie wierzą weń/ á nie chcą być poślufzni fłowom iego/ wiecznie zginąć á potępyonemi być mułzą. *LubPs Bv; SkarŻyw 573*.*

*Iron. (2): Ták tedy naprzod mowicie [święcąc opacichę:] [...] Aby ná ten Płatek álbo zawoy/ ná iey Głowę włożony twoie [Panie] błogosławieństwo fta пило [...] (áby nigdy ten zawoy niezgrzełzył/ y potępion niebył) *KrowObr 147v*.*

*W przeciwstawieniu (w nawiązaniu do Mar 16/16): »zbawion ... potępion« (1): Vkałz gdzie mowił do fwoich zwolennikow Apoftołow/ idźcie Zwony krzćicie/ [...] krztząc Spiżę w imię Oycá y Syná y Duchá Świętego/ ktory Zwon wwierzy będzie zbawion/ á kthory zwon nie wwierzy będzie potępion. *KrowObr 103v*.*

αα. *W funkcji rzeczownika (32) : bo potępieni nie będą w dzień ładny między fprawiedliwemi policzeni. *WróbŻołt B2; RejPs 170; MurzHist O*; dułze błogosławioné nie tak fżył profto donieba [...]. Ale były na ofobliwem miefcu/ gdzie się ciełzyły nadzieią przyfzłe^{go} przywiedźienią do boga przes pana Chriřtuła/ I fpotępionemi widzieć się mogli *MurzNT 199; RejPos A5; SkarŻyw 121 marg, 312*; A z ftráchow/ rownan mogę być do lodu/ Przed ogniem/ w ktorым trwáią potępieni. *GrabowSet**

C2v; *LatHar* 25 marg, 152, 281; *WujNT* 403, 851; *WysKaz* 33, 36 [3 r.]; Nie z piekła też dużá Moyzełzowá wyłzłá: bo tám potępionych iełt mieyłce/ nie świętych przyiaćioł y łług Bożych/ iáki był Moyzełz. *SkarKaz* 119b.

W połączeniu szeregowym (1): (nagł) II. Towárzyłtwo [w piekle]. (-) Moc niezliczona potępionych/ łzpetnych/ vdręczenia/ łmrodu/ háńby y bluznierłtwá pełnych/ á nieprzełtáynie wołáiących/ nárzekáiących/ płáczących: y zębámi zgrzytáiących. LatHar 670.

W przeciwstawieniu: »potępiony ... zbawiony« (3): Acżkoli Pan Bog rzeczón miłofiernym ná thym łwiećie dla grzełłnych/ włłákołz więcey będzie potępionych niżli zbáwionych. Leop 4.*Esdr* 8 arg; *WujNT* 253, 263.

Wyrażenia: »męki potępionych« (3): WróbŻołt D6v; Tedy rzeczce y tym ktorzy po lewicy będą/ Idźcie odemnie przekłęći w ogień wieczny (marg) Przez ogień wyraża wielkie męki potępionych. (-) *BibRadz Matth* 25/41; *WujNT* 22.

»potępiony w piekle, w ogniu piekielnym; piekło potępionych« (2:1;2): Bo y wkazániu o vmárłych dáie [*Damascenus*] znáć/ iákoby potępieni w piekle/ znowu do poznáния wiáry S. przyść mogli. *SkarJedn* 283, 343; *WujNT* 263, 404; *SkarKaz* 119b.

Szeregi: »czartowy i potępionych« (1): A łfelć tyłýęcy kłyąg nápiłáł [św. Augustyn] [...]: A yednák około ćyálá zmarty włtányá: czártowego y włłech potępyonych zbáwyenya [...] nye pomału zbłáđził. KromRozm II qv.

»abo zbawiony, abo potępiony« (1): iż to nie łá niepodobne rzeczy/ ktore łtárzy Doktorowie piłzú o záchwyceniu niektorych [...]/ áby ogláđáli łtan ábo zbáwionych ábo potępionych. *WujNT* 647. [*Ponadto w przeciwstawieniu 2 r.*]

3. Zniszczony, zgładzony (1) : Iáko vpáđło wielkie miáłto Bábilon/ á dla grzechow łwych potępiono iełt *Leop Apoc* 18 arg.

*** *Dubium (1) :* vderzon był w policzek od człowieka niektorego tedy dziwował łie ieden z iego nie znolzoney cirpliwołci, ktoremuż Socrates rzekł, gdibych od ołła vderzon był nigdybych łie znim oto nie łáđził, y przecżżebych takież bicia ludzłkiego niezcierpiáł iako od zwierzęcia nie rozumnego, bo mu było łwe potępiene [*może zam. potępienie, co również niejasne*] zcirpieć. *BielŻyw* 46.

Synonimy: 1. haniebny, naganiony, pohańbiony, skażony, sprosny, sromotny, szkarady, zganiony; 2. osądzony, przekazany, skarany, skazany, ukarany; a. zatracony; 3. pomszczony, spustoszony, wygładzony, wytracony.

Cf NIEPOTĘPIONY, POTĘPIĆ

KW, ZCh